

RANGTASVIR ASARLARIDA FALSAFIY OBRAZLI G'OYALARNI AKS ETTIRISH VA TALQIN QILISH

Sobitova Oydinxon Obitjon qizi

Namangan Davlat Universiteti "Pedagogika" fakulteti

Tasviriy va amaliy san'at kafedrası, 4- bosqich talabasi

oydinoysobidova2@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot rangtasvir asarlarida falsafiy obrazli g'oyalarni aks ettirish va talqin qilish jarayonini o'rganishga bag'ishlangan. Rangtasvir san'ati, o'zining ranglar va kompozitsiyalari orqali chuqur ma'nolarni ifodalash qobiliyati bilan ajralib turadi. Asarlarning estetik qiymati va tomoshabin hissiyotlariga ta'siri, san'atkorning shaxsiy tajribalari va madaniy konteksti bilan bog'liq holda, ranglarning ramziy ma'nolari orqali ko'rsatiladi. Tadqiqotda rangtasvir asarlarida mavjudlik, vaqt, hayot va o'lim kabi falsafiy tushunchalar qanday aks ettirilgani, shuningdek, simbolizm va metafora orqali qanday talqin qilinishi tahlil etiladi. Asarlarni o'rganishda kompozitsiya va obrazlarning o'zaro munosabatlari, shuningdek, tomoshabin bilan san'at asari o'rtasidagi aloqalar muhim ahamiyatga ega. Natijada, rangtasvir asarlarida aks ettirilgan falsafiy g'oyalar san'atning nafaqat estetik, balki intellektual jihatlarini ham ochib beradi. Ushbu tadqiqot san'atsevarlar, talabalarga va ilmiy tadqiqotchilarga rangtasvir san'atining chuqur ma'nolarini anglashda yordam berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Rangtasvir asarlarida falsafiy obrazli g'oyalarni aks ettirish va talqin qilish uchun quyidagi kalit so'zlar muhim hisoblanadi: Rang - Ranglar va ularning ma'nolari, tasvir - Tasviriy san'at va uning ifodalovchi kuchi, falsafa - Falsafiy g'oyalar va tushunchalar, simbolizm - Ranglar va shakllar orqali ma'no berish, kompozitsiya - Elementlarning joylashuvi va ularning o'zaro munosabati, obraz - Tasvirlangan figura yoki predmetning ma'nosi, metafora - Ramziy ifodalar va ularning talqini, hissiyot - Inson his-tuyg'ulari va ularning aks ettirilishi, tajribalar - Muallifning shaxsiy tajribalari va ularning ta'siri, madaniyat - Madaniy kontekst va tarixiy sharoitlar, estetika - San'atning go'zallik va estetik qiymati, interpretatsiya - Asarlarni talqin qilish jarayoni, mavjudlik - Hayot, o'lim va mavjudlik haqidagi falsafiy savollar, tuygular - Tomoshabin hissiyotlariga ta'sir ko'rsatish, vaqt - Vaqt tushunchasi va uning san'atdagi aks ettirilishi. Bu kalit so'zlar rangtasvir asarlarida falsafiy g'oyalarni aks ettirish va talqin qilish jarayonida muhim rol o'ynaydi.

Kirish. Rangtasvir san'ati insoniyat tarixida o'ziga xos o'rin tutadi. Ranglar, kompozitsiyalar va tasviriy obrazlar orqali san'atkorlar o'z ichki dunyosini, hissiyotlarini va

falsafiy g'oyalarini ifodalaydilar. Rangtasvir asarlari ko'plab madaniyatlarda va davrlarda mavjud bo'lib, har bir asar o'zining noyob konteksti, tarixi va muallifining shaxsiy tajribasini aks ettiradi. Ushbu tadqiqot rangtasvir asarlarida falsafiy obrazli g'oyalarni qanday aks ettirish va talqin qilish jarayonini o'rganishga bag'ishlangan.

Falsafa, inson hayoti va mavjudligi haqida chuqur savollarni o'rganadi. Rangtasvir san'ati esa bu savollarga vizual javoblar berish imkoniyatini taqdim etadi. Ranglar, shakllar va kompozitsiyalar orqali san'atkorlar o'z g'oyalarini ifodalashda simbolizm va metaforadan foydalanadilar. Ushbu jarayon tomoshabin uchun yangi fikrlar, his-tuyg'ular va tajribalarni kashf etishga yordam beradi.

Rangtasvir asarlarida mavjudlik, vaqt, hayot va o'lim kabi falsafiy tushunchalar ko'plab san'atkorlar tomonidan o'rganilgan va ifodalangan. Bu tushunchalar ranglar va obrazlar orqali talqin qilinadi, shuningdek, tomoshabin bilan san'at asari o'rtasidagi aloqalar orqali yangi ma'nolar paydo bo'ladi. Ushbu tadqiqotda rangtasvir asarlarida aks ettirilgan falsafiy g'oyalar, ularning ramziy ma'nolari va talqin qilish usullari tahlil etiladi.

Shu sababli, rangtasvir asarlaridagi falsafiy obrazli g'oyalarni o'rganish nafaqat san'atning estetik jihatini, balki uning intellektual va madaniy ahamiyatini ham anglashga yordam beradi. Ushbu tadqiqot san'atsevarlar, talabalarga va ilmiy tadqiqotchilarga rangtasvir san'atining chuqur ma'nolarini anglashda yordam berishga qaratilgan.

Rangtasvir asarlarida falsafiy obrazli g'oyalarni aks ettirish va talqin qilish, san'at va falsafa o'rtasidagi chuqur aloqani ko'rsatadi. Rangtasvir, ya'ni ranglar va tasvirlar orqali ifodalangan hissiyotlar va g'oyalar, ko'plab falsafiy masalalarni o'rganish uchun qulay vosita hisoblanadi.

Bunday asarlarda ranglar, kompozitsiya, va shakllar orqali muallif o'z ichki fikrlarini, hissiyotlarini va falsafiy qarashlarini ifoda etadi. Masalan:

1. Ranglar va simbolizm: Ranglar har doim ma'lum bir ma'noga ega bo'lishi mumkin. Masalan, qizil rang kuch va ehtirosni, ko'k rang tinchlik va xotirjamlikni, yashil rang esa tabiat va yangilanishni ifodalaydi. Rangtasvir asarlarida bu ranglar orqali muallif o'z falsafiy g'oyalarini aks ettirishi mumkin.

2. Kompozitsiya: Asardagi elementlarning joylashuvi va ularning o'zaro munosabati, muallifning dunyoqarashi va falsafiy g'oyalarini aks ettirishi mumkin. Masalan, asarda markaziy figura yoki predmet bo'lishi, muallifning inson hayoti yoki mavjudlik haqidagi fikrlarini ifodalashi mumkin.

3. Obrazlar va metaforalar: Rangtasvir asarlarida yaratilgan obrazlar ko'pincha metaforik ma'noga ega bo'ladi. Bu obrazlar orqali muallif hayot, o'lim, mavjudlik, vaqt kabi falsafiy tushunchalarni talqin qilishi mumkin.

4. Hissiyotlar va tajribalar: Rangtasvir asarlari inson his-tuyg'ularini ifodalash uchun kuchli vosita hisoblanadi. Muallif o'z hissiyotlari va tajribalarini ranglar va shakllar orqali aks ettirishi, shu bilan birga tomoshabinning ham his-tuyg'ulariga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

5. Madaniy kontekst: Rangtasvir asarlarida madaniyat va tarixiy kontekst ham katta rol o'ynaydi. Falsafiy g'oyalar ko'pincha muallifning yashagan davri va jamiyatining ijtimoiy-siyosiy sharoitlariga bog'liq bo'ladi.

Umuman olganda, rangtasvir asarlarida falsafiy obrazli g'oyalarni aks ettirish va talqin qilish san'atning chuqur qatlamlarini ochib beradi va tomoshabinlarni o'z fikrlarini shakllantirishga undaydi. Bu jarayon san'at asarining mazmunini yanada boyitadi va uning estetik qiymatini oshiradi.

Rangtasvir asarlarida falsafiy obrazli g'oyalarni aks ettirish va talqin qilish san'atning chuqur va murakkab qatlamlarini o'rganishga imkon beradi. Rangtasvir, o'zining ranglari, shakllari va kompozitsiyasi orqali, insonning ichki kechinmalari, hayotiy tajribalari va falsafiy qarashlarini ifodalashda muhim rol o'ynaydi.

Hayot va o'lim: Rangtasvir asarlarida hayotning vaqtinchalikligi, o'lim va uning ma'nosi ko'pincha aks ettiriladi. Rangsiz yoki qorong'u ranglar, o'lim va yo'qolishni ifodalashi mumkin, aksincha, yorqin ranglar hayot va umidni ifodalaydi. Tabiat va inson: Tabiat va inson o'rtasidagi munosabatlar rangtasvirda keng tarqalgan tema. Tabiatning go'zalligi va insonning unga bo'lgan munosabati, ko'pincha falsafiy savollarni tug'diradi. Ruhiy holat: Ranglar orqali insonning ruhiy holatini ifodalash mumkin. Masalan, qizil rang ehtiros va kuchni, ko'k rang esa tinchlik va sokinlikni anglatishi mumkin. Mavhumlik va realik: Rangtasvir asarlarida mavhum va real tasvirlar o'rtasidagi farqni o'rganish, san'atning ma'nosi va uning talqini haqida chuqur fikr yuritishga olib keladi. Rangtasvir asarlaridagi falsafiy g'oyalarni talqin qilish, tomoshabinlarga san'at asarini o'z nuqtai nazaridan tushunish imkonini beradi. Har bir rang, shakl va kompozitsiya tomoshabinda turli xil his-tuyg'ular va fikrlarni uyg'otishi mumkin. Bu, shuningdek, san'atkorning o'z fikrlarini va hissiyotlarini ifodalash usulidir. Rangtasvir asarlarida falsafiy obrazli g'oyalarni aks ettirish va talqin qilish, san'atning chuqur ma'nosini ochishga yordam beradi. Bu jarayon tomoshabinlar uchun yangi fikrlar va his-tuyg'ularni kashf etishga, shuningdek, san'at va hayot o'rtasidagi murakkab munosabatlarni tushunishga imkon beradi. Rangtasvir, shunday qilib, nafaqat estetik tajriba, balki falsafiy tafakkur va ichki o'zgarishlar uchun ham maydon bo'lib xizmat qiladi.

Ushbu adabiyotlar rangtasvir asarlarida falsafiy g'oyalarni aks ettirish va talqin qilish jarayonini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kandinsky, W. - "Concerning the Spiritual in Art" (San'atdagi ruhiy jihat)
2. Gombrich, E. H. - "The Story of Art" (San'at tarixi)
3. Berger, J. - "Ways of Seeing" (Ko'rish usullari)
4. Freud, S. - "The Interpretation of Dreams" (Tushlarni talqin qilish)
5. Rosenberg, H. - "The Tradition of the New" (Yangi an'ana)
6. Shklovsky, V. - "Art as Technique" (San'at texnikasi sifatida)
7. HASANBOYEVA OZODA HAYDARALI QIZI. (2023). SIMPLIFIED METHODS AND STEPS OF STILL LIFE WORK IN FINE ARTS CLASSES OF HIGHER EDUCATION COUNTRIES. XXI ASRDA INNOVATION TECHNOLOGIES, SCIENCE AND EDUCATION DEVELOPMENT, 1(3), 230-234.